

GEE, R.D. – TOWNLEY, H.M.: Thesaurus-making. Grow your own word-stock. London, Deutsch, 1980. 206 p.

Tezaurusz-szerkesztés

A szerzők többször is hangsúlyozzák, hogy könyvüket a kisebb méretű információs intézményekben dolgozó, információkereső nyelvekkel foglalkozó szakemberek számára készítették. Ezek után joggal számíthatnánk arra, hogy az egyes fejezetekben a tezaurusz-készítés elméleti és gyakorlati menetével ismerkedhetünk meg. A könyv egészéről elmondható, hogy várakozásunk csak néhány esetben teljesül és még akkor sem maradéktalanul. Zavaró például, hogy gyakran csak néhány mondatos magyarázatot adnak, vagy csak egy-egy utalás érinti az amúgy is kényes, több magyarázatot kívánó kérdéseket. Például a szakkönyv első részében (Elmélet: Általános elvek) az *Elmélet* című alfejezet 13 oldalt szentel a tezauruszoknak az információkeresésben betöltött szerepének, a szavak közti relációknak, a szemantikai faktorizációnak, a szöveggörnyezet szerepének és a deskriptorok számozásának(!). A *Tezaurusz- és környezete* c. fejezet 8 oldal keretében tárgyalja a következő témákat: a tezaurusz-szerkesztő és a felhasználók, a logika és nyelv interakciója, a tezaurusz terjedelme, mutatói, valamint a gráfok. A negyedik fejezet pedig nem több mint három oldalon meríti ki a többnyelvű tezauruszok kérdéskörét.

Lényegesen jobb, rendszerezettebb a könyv második része. (Gyakorlat: egy speciális példa) amelyben példák segítségével tanulmányozhatjuk a tezaurusz-szerkesztés technikáját. A *Potenciálisan használható szavak gyűjtése* c. fejezet szempontokat ad a források körülhatárolására és kronológiájára, a források szelekciójára, végül a szelekció paramétereire. Jól használható, érdekes példa egy jogtudományi tezaurusz forrásainak beható ismertetése is. A *Tezaurusz-szerkesztés* c. fejezet az előzővel együtt a könyv legjobban használható részét képezi. Bár nem mondhatjuk, hogy kielégítően foglalkozik a téma valamennyi fontos kérdésével, de sikerül hasznos, szemléletesen illusztrált módszereket ajánlani azoknak, akik egymaguk kívánják, illetve kénytelenek elkészíteni kis-méretű, elsősorban helyi-intézményi keretek közötti használatra szánt tezauruszokat. Az *összetett szókapcsolatok* c. fejezetben felsorolja a szóösszetétellel kapcsolatos problémákat és minden indexelőnek figyelmébe ajánlhatom az összetételek kezelésére vonatkozó alapelveket. (104.p.)

A szakkönyv harmadik része (Tesztelés és karbantartás) jellegében, használhatóságában az előző részhez hasonló.

A modern tezaurusz-szerkesztés napjainkban már szinte elképzelhetetlen a számítógépek alkalmazása nélkül. A számítógép alkalmazása elsősorban a nagytezauru-

szokhoz feldolgozandó nagy mennyiségű szókincs esetében jöhet számításba, de a kisebb terjedelmű teauruszok esetében sem szabad kétségbe vonni. Ezen a területen a számítógép alkalmazására csak a legvégső fázisban kerülhet sor, ugyanis előzőleg gondosan elő kell készíteni az inputot. A szerzők részletesen ismertetik ezt az előkészítő munkát, és ennek megfelelően számos fontos részletet említenek meg: pl. mire lehet és mire nem lehet alkalmazni a számítógépet, a feldolgozott információ jellege, a teaurusz-fazetták, hierarchikus listák, a deskriptorok kódolása, a KWIC és a KWOC indexek és a számítógép, programcsomagok a teauruszkészítéshez stb. Ez a fejezet informatív jellegű, mégsem tartalmaz elegendő anyagot ahhoz, hogy elég eligazítást nyújtson a *gyakorlati munka* elsajátításához.

A könyv jellemzése szempontjából nem érdektelen a mellékletek áttekintése sem, mivel ezek jól tükrözik a kidolgozás szemléletmódját, a tárgyalásmód előnyös és hátrányos oldalait. Az 1. számú melléklet kivonatossan ismerteti az ISO 2788 és 2974, valamint a BSI 5723 – más forrásokból is könnyen megszerezhető, illetve elolvasható – egynyelvű teaurusz-szabványokat. A 2. számú melléklet a teaurusz-szerkesztési programcsomagok vázlatos ismertetését adja – a 8. oldalas számítógépesítési fejezet után az olvasó ezekhez nem nagyon érthet, különben is erősen kétséges a programcsomagok alkalmazhatósága az olyan kifejezetten kis terjedelmű teauruszok esetében, amelyek a könyv tárgyát képezik. A 3. számú melléklet nem egyéb, mint 16 db teauruszrészlet, amelyeket illusztratív céllal sorolnak fel.

SEBESTYÉN György

**A comprehensive abstracting service in
library and information science**

Library and Information Science Abstracts

- **international scope and unrivalled coverage**
LISA provides English-language abstracts of material in over thirty languages. Its serial coverage is unrivalled; 550 titles from 60 countries are regularly included and new titles are frequently added.
- **rapidly expanding service which keeps pace with developments**
LISA is now available monthly to provide a faster-breaking service which keeps the user informed of the rapid changes in this field. The number of abstracts included has increased by more than 50% in two years.
- **extensive range of non-serial works**
including US Government Reports (provided by the National Technical Information Service), theses, conference proceedings and monographs.
- **wide subject span**
from special collections and union catalogues to word processing and videotex, publishing and reprography.
- **full name and subject indexes provided in each issue**
abstracts are chain-indexed to facilitate highly specific subject searches
- **available in magnetic tape, on-line and in conventional hard-copy format**
Twelve monthly issues and annual index

Subscription: UK £134.00 Overseas (excluding North America) £160.00
North America US\$296.00

For free specimen copy, write to Sales Department, Library Association
Publishing, 7 Ridgmount Street, London WC1E 7AE, England.

Ára: 30,— Ft